

DJO Nyman Yrsa(OM), Aaltonen
Milla(OM)

01.10.2020

JULKINEN

Asia

EU/OSA; Komission tiedonanto "Tasa-arvon unioni: EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelma 2020-2025"

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi tiedonannon Tasa-arvon unioni: EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelma 2020-2025 18.9.2020.

Komissio tulee seuraamaan toimintasuunnitelman toimien täytäntöönpanoa, raportoimaan niiden edistymisestä sekä muokkaamaan niitä tarvittaessa.

Suomen kanta

Valtioneuvosto pitää komission tiedonantoa tervetulleena. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että rasismia ja syrjintää torjutaan kaikilla sektoreilla ja kaikilla tasoilla, myös EU:n omissa toimielimissä. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa voidaan edistää aktiivisesti huomioimalla se laajasti eri politiikkaohjelmissa ja –instrumenteissa. Valtioneuvosto yhtyy komission näkemykseen siitä, että rasisminvastaisissa toimissa tulee huomioida rasismien eri ilmenemismuodot, kuten syrjintä ja viharikokset, rakenteellinen rasismi sekä tiedostamattomat ennakkoluulot, jotka voivat olla haitallisia. Nollatoleranssi rasismille ei riitä, vaan rasismia tulee aktiivisesti torjua eri keinoin. On tärkeää huomioida, että rasismia voivat kohdata monet eri ryhmät, kuten tummaihoiset, romanit, alkuperäiskansa saamelaiset, muslimit ja juutalaiset sekä muun muassa maahanmuuttajat. Uskonnon, vakaumuksen, etnisen taustan tai kansallisuuden lisäksi rasismi voi liittyä myös muihin perusteisiin kuten sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, kieleen, ikään ja vammaisuuteen perustuvaan syrjintään ja vihaan. Tämä on otettava huomioon tarkastelemalla rasismien ja syrjinnän eri ilmenemismuotoja moniperusteisuus ja intersektionaalisuus huomioiden. Vähemmistöjen vähemmistöt ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, esimerkiksi maahanmuuttajataustaiset seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt.

Vaikuttavien anti-rasististen ja syrjinnänvastaisten sekä yhdenvertaisuutta edistävien toimien kehittäminen ja toimeenpano edellyttävät laaja-alaista yhteistyötä eri sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa.

Suomi pitää tärkeänä sosiaalisesti kestävä ja tasa-arvoisen EU:n edistämistä. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpano on tärkeää kaikkien oikeudenmukaisuuden ja

yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi. Tavoitteisiin voidaan päästä vain yhdenvertaisissa yhteiskunnissa.

Valtioneuvosto pitää Euroopan unionin rasismia ja muukalaisvihaa koskevan puitepäätöksen (2008/91/JHA) tehokasta täytäntöönpanoa tärkeänä keinona rasismin torjumiseksi. Suomi on pannut puitepäätöksen kansallisesti täytäntöön vuonna 2011 samaan aikaan Euroopan neuvoston tietoverkkorikoksia koskevan sopimuksen rasisminvastaisen lisäpöytäkirjan kanssa.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission vuonna 2008 antamaan ehdotukseen yhdenvertaisuusdirektiivistä ja pitää tärkeänä tavoitetta turvata kaikille ihmisille mahdollisimman yhdenmukainen vähimmäissuoja syrjintää vastaan riippumatta siitä, millä perusteella ja millä elämänalalla syrjintää katsotaan tapahtuneen. Eri elämänalojen ja ryhmien erityisolosuhteet saattavat kuitenkin edellyttää jossakin määrin erilaista sääntelyä, eikä erilainen kohtelu ole aina välttämättä syrjintää. Direktiivi täydentäisi EU:n nykyistä syrjinnänvastaista sääntelyä ja loisi tätä kautta aikaisempaa yhdenmukaisemman vähimmäistason suojalle syrjintää vastaan.

Valtioneuvosto on jo toteuttamassa toimintasuunnitelmaan sisältyvää kehotusta jäsenvaltioille hyväksyä kansalliset rasismiin vastaiset kansalliset toimintaohjelmat käynnistämällä rasismiin ja syrjinnän torjunnan ja hyvien väestösuhteiden toimintaohjelman valmistelun.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä EU:n perusoikeusviraston tuottamaa tutkimustietoa rasismiin liittyvistä ilmiöistä.

Pääasiallinen sisältö

Komissio antoi 18.9.2020 tiedonannon Tasa-arvon unioni: EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelma 2020-2025. Tiedonannossa tuodaan esille, että rasismi on EU:n keskeisten arvojen vastaista ja että rasismin torjunta edellyttää yhteisiä ja jatkuvia toimia. Tiedonannon mukaan EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden ja EU:n virastojen on tehtävä yhteistyötä yhdessä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, työmarkkinaosapuolten ja yksityisen sektorin kanssa rasismiin poistamiseksi yhteiskunnasta.

Syrjintään puututaan tällä hetkellä sitovien lainsäädäntöinstrumenttien kautta (erityisesti syrjintädirektiivit sekä rasismia ja muukalaisvihaa koskeva puitepäätös) sekä ei-sitovien toimien kautta, esimerkkinä toimintasuunnitelmat ja rahoitusohjelmat. Toimintasuunnitelman toimenpiteiden tavoitteena on tehostaa nykyisiä toimia, saattaa yhteen kaikkien tasojen toimijat sekä parantaa rodulliseen tai etniseen vähemmistöön kuuluvia ihmisiä saamaan äänensä kuuluville.

Komission toimet pääpiirteittäin

Lainsäädäntö ja sen toimeenpano

Komissio aikoo laatia vuonna 2021 kertomuksen rotusyrjintädirektiivin täytäntöönpanosta ja esittää vuoteen 2022 mennessä lainsäädäntöä, jota tarvitaan puutteiden korjaamiseksi, mukaan lukien tasa-arvoelinten aseman ja riippumattomuuden vahvistaminen. Lisäksi komissio aikoo varmistaa, että rasismiin ja muukalaisvihan torjumista koskeva puitepäätös saatetaan täysimääräisesti ja asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä ja pannaan täytäntöön kaikkialla EU:ssa, myös rikkomusmenettelyjen avulla. Komissio kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että EU:n

lainsäädäntö saatetaan täysimääräisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä ja että sitä sovelletaan asianmukaisesti.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita pääsemään nopeasti yksimielisyyteen komission vuonna 2008 esittämästä ehdotuksesta uskonnosta tai vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta.

Tekoälyä koskevassa lainsäädäntökehelyksessä komissio aikoo varmistaa, että siinä käsitellään erityisesti tekoälyjärjestelmiin liittyvää vinoutumisen ja syrjinnän riskiä.

Politiikkatoimet, rahoitusohjelmat ja yhteistyön vahvistaminen

Komissio aikoo käyttää politiikkatoimia ja rahoitusohjelmia rasismien ja syrjinnän torjumiseksi mahdollisuuksissa työhön, koulutukseen, terveydenhuoltoon, sosiaaliseen suojeluun ja asumiseen. Lisäksi komissio aikoo varmistaa, että tulevaan lasten oikeuksia koskevaan kattavaan strategiaan sisältyy erityisiä toimia rasismien ja syrjinnän torjumiseksi.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita tehostamaan toimia, joilla ehkäistään lainvalvontaviranomaisten syrjiviä asenteita ja lisäämään viharikosten vastaisen lainvalvontatyön uskottavuutta. Edelleen komissio kehottaa kartoittamaan väkivaltaisen ääriliikkeen torjumiseksi toteutetut kansalliset toimet ja määrittelemään puutteita ja parhaita käytäntöjä siihen puuttumisessa.

Komissio pitää tärkeänä toteuttaa toimia, joilla puututaan rodullisiin ja etnisiin stereotyyppioihin ja kehottaa myös jäsenvaltioita toimimaan samoin. Tiedonanto sisältää myös toimia tiedonkeruun kehittämiseksi, erityisesti rodullisen tai etnisen alkuperän mukaan eriteltyjen tietojen keruuta.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita hyväksymään kansalliset rasismien vastaiset toimintasuunnitelmat vuoden 2022 loppuun mennessä. Komissio aikoo tukea kansallisten toimintasuunnitelmien laatimista esittämällä jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön pohjalta keskeiset periaatteet ja osatekijät, joita tarvitaan tehokkaiden kansallisten rasismien vastaisen toimintasuunnitelmien laatimiseksi. Komissio painottaa kansalaisyhteiskunnan edustajien ja tasa-arvoelinten osallistumisen tärkeyttä kansallisten toimintasuunnitelmien suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja arviointiin.

Komissio aikoo nimetä jatkossa vuosittain Euroopan osallisuus- ja monimuotoisuuspääkaupungin. Keväällä 2021 komissio tulee järjestämään korkean tason tapahtuman rodullisen ja etnisen alkuperän huomioon ottamisesta yksityisten yritysten monimuotoisuutta koskevissa strategioissa. Komissio tulee myös vahvistamaan vuoropuhelua toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa varten sekä nimeämään rasismintorjunnan koordinaattorin. Keväällä 2021 komissio järjestää rasismien vastaisen huippukokouksen.

Tiedonanto sisältää myös kirjauksia koskien positiivisen erityiskohtelun sekä yhdenvertaisuuden edistämiskeinojen hyödyntämisestä.

Komissio pitää tärkeänä näyttää esimerkkiä muille toimielimille toteuttamalla työntekijöiden rekrytointiin ja valintaan kohdistuvia toimia, joilla parannetaan merkittävästi vähemmistöjen edustusta komission henkilöstössä. Komissio kehottaa muita EU:n toimielimiä toimimaan vastaavasti.

Komissio painottaa avoimen vuoropuhelun tarvetta rasismiin vastaisten poliitikkojen kehittämisessä ja toimeenpanossa. Komission mukaan on varmistettava, että rodullisiin ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvien ääntä kuullaan.

Jatkotoimenpiteistä

Komissio muun muassa kehottaa neuvostoa antamaan päätelmät jäsenvaltioiden toimista rasismiin ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Lisäksi komissio kehottaa jäsenvaltioita hyväksymään kansalliset toimintasuunnitelmansa vuoden 2022 loppuun mennessä.

Komissio tulee kohdentamaan erillisiä toimia romaneiden sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien henkilöiden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämiseksi. Komissio suunnittelee myös esittävänsä kotouttamista ja osallisuutta koskevan EU:n toimintasuunnitelman vuonna 2020 ja uuden vammaisten oikeuksia koskevan strategian vuonna 2021 sekä erillisiä antisemitismin vastaisia toimia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 ja 10 artikla ja SEUT-sopimuksen 19 artikla ja 67 artiklan 3 kohta.

EU:n perusoikeuskirjan 20 ja 21 artikla.

Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29 päivänä kesäkuuta 2000 annettu neuvoston direktiivi, 2000/43/EY, 2 artikla

Neuvoston puitepäätös 2008/913/YOS

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti hyväksyi 19.6.2020 rasismiin vastaisen päätöslauselman.

Kansallinen valmistelu

EU-25 –jaoston kirjallinen käsittely 28.10-30.10.2020

EU-7 –jaoston kirjallinen käsittely 28.10-30.10.2020

EU-35 –jaoston kirjallinen käsittely 27.10-30.10.2020

Eduskuntakäsittely

Rasismiin torjunnan toimintasuunnitelmaan liittyy komission ehdotus yhdenvertaisuusdirektiiviksi, jota käsitellään eduskunnassa tunnuksella U 44/2008 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Toimintasuunnitelmalla ei ole suoria vaikutuksia lainsäädäntöön. Suunnitelmassa käsitellään rasismiin torjuntaa laajasti, ja aihepiirin kannalta keskeistä kansallista lainsäädäntöä on mm. yhdenvertaisuuslaki sekä syrjintään ja rasismiin liittyvät rikoslain säännökset. Näistä rikoslaki kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan ja osa yhdenvertaisuussäätelystä kuuluu myös Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Toimintaohjelmalla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia kansallisella tai EU-tasolla. Laajassa toimintaohjelmassa luetellaan kuitenkin runsaasti toimintoja, joihin voi liittyä myös taloudellisia vaikutuksia. Näitä arvioidaan mm. hankekohtaisesti niiden käsittelyn tullessa ajankohtaiseksi. Esimerkiksi ehdotettuun yhdenvertaisuusdirektiiviin liittyviä vaikutuksia on arvioitu käsiteltäessä asiaa tunnuksella U 44/2008 vp.

EU:n tulevalla rahoituskehyskaudella 2021-2027 monivuotiset kehykset tulevat sisältämään useita unionin rahoitusvälineitä, joilla voidaan edistää syrjimättömyyttä ja tukea vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden asemaa. Komission toimintaohjelmassa tällaisina instrumentteina mainitaan mm. kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma, Erasmus +-ohjelma, Horisontti Eurooppa-ohjelma, Euroopan sosiaalirahasto (ESR+) ja Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR). Komissio toteaa, että myös Next Generation EU-väline tukee sosiaalista yhteenkuuluvuutta. EU:n rahoitusvälineitä käytetään ja toteutetaan kulloinkin hyväksytyjen EU:n monivuotisten rahoituskehysten puitteissa, sekä kansallisten julkisen talouden suunnitelmien ja budjettien puitteissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Suomen EU-puheenjohtajakaudella yhdenvertaisuusdirektiiviehdotuksesta ja syrjimättömyyden edistämisestä laajemmin käytiin poliittinen keskustelu työllisyys- ja sosiaaliministerien kokouksessa 24.10.2019. Keskustelusta laadittiin puheenjohtajan tiivistelmä. Tiivistelmässä nostettiin esille monia sellaisia asioita, jotka sisältyvät komission toimintasuunnitelmaan. Esimerkkinä voidaan mainita voimassa olevan EU:n syrjinnänvastaisen lainsäädännön parempi toimeenpano sekä yhdenvertaisuusdirektiivin tärkeys.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelma sisältää useita rasismien torjuntaan ja yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyviä kirjauksia. Hallitusohjelmakirjaukset liittyvät sekä lainsäädännön kehittämiseen että rasismien vastaisten politiikkatoimien tehostamiseen.

Hallitusohjelman mukaan rangaistuksen koventamisperusteeksi lisätään rikoksen tekeminen uhrin sukupuoleen liittyvän vihamotiivin vuoksi. Myös laiton uhkaus, joka tehdään työtehtävän tai julkisen luottamustehtävän vuoksi, on tarkoitus muuttaa virallisen syytteen alaiseksi rikokseksi. Lakiehdotukset on tarkoitus antaa loppuvuodesta 2020.

Hallitusohjelman mukaisesti arvioidaan tarve puuttua vakavimpiin järjestäytyneen rasismien muotoihin lainsäädännön keinoin. Oikeusministeriö asetti syksyllä 2019 hankkeen, jonka tehtävänä on laatia arviomuistio siitä, vastaavatko järjestäytyneeseen rasismiin liittyvät rikoslain säännökset YK:n rotusyrjintäsopimuksen määräyksiä ja ovatko ne muutenkin riittävän selviä ja kattavia. Hankkeen valmistumiselle ei ole asetettu määräaikaa.

Hallitusohjelman mukaan hallitus tulee toteuttamaan yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksen. Lain arviointitutkimus valmistuu marraskuussa 2020. Yhdenvertaisuuslailla on pantu täytäntöön EU:n syrjintä- ja työsyryntädirektiivit. Yhdenvertaisuuslaki antaa laajaa suojaa syrjinnältä, mutta lain toimeenpanoa tulee tehostaa entisestään. Valtioneuvosto pitää komission tavoin tärkeänä turvata yhdenvertaisuuselinten itsenäisyyttä ja riippumattomuutta.

Hallitusohjelman mukaisesti Sanna Marinin hallitus seuraa tekoälyn käytön vaikutuksia ihmisten yhdenvertaisuuteen. Hallitus pyrkii varmistamaan, ettei tekoälyjärjestelmissä hyödynnetä välittömästi tai välillisesti syrjiviä toimintamalleja.

Oikeusministeriön johdolla on vuonna 2021 tarkoitus käydä keskeisten asiantuntijoiden kanssa keskustelua siitä, miten kansallisesti voidaan parantaa disaggregoidun tiedon saatavuutta. Tilastokeskus tilastoi Suomessa asuvia henkilöitä kansalaisuuden, kielen ja syntymämaan mukaan. Henkilöitä voidaan tilastoida myös syntyperän mukaan, joka muiden Pohjoismaiden tapaan tarkoittaa henkilön vanhempien syntymämaata. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679) erityisiä henkilötietoryhmiä koskevan 9 artiklan 1 kohdan mukaan muun muassa sellaisten henkilötietojen käsittely, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, on kiellettyä. Tästä kiellosta voidaan poiketa ainoastaan jollakin 9 artiklan 2 kohdassa säädetyllä perusteella, minkä lisäksi edellytetään asianmukaisia suojatoimia rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi. Lisäksi tietosuojalain (1050/2018) 6 §:n 1 kohdassa säädetään eräistä tilanteista, joissa käsittelykieltoa ei sovelleta. Näihin poikkeuksiin sisältyy tieteellistä tai historiallista tutkimusta taikka tilastointia varten tehtävä tietojen käsittely. Tietosuoja-asetuksen 9 artiklan tavoin myös henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) 11 § sisältää pääasiallisen erityisiä henkilötietoryhmiä koskevan käsittelykiellon, josta voi poiketa vain kyseisessä pykälässä säädetyin edellytyksin. Lisäksi pykälässä säädetään ns. etnisen profiloinnin kiellosta. Koska väestölaskenta tehdään rekistereiden pohjalta, ei Suomi voi tuottaa virallista tilastoa etnisistä ryhmistä.

Hallitusohjelman mukaisesti oikeusministeriö on käynnistänyt rasismien ja syrjinnän torjunnan ja hyvien väestösuhteiden toimintaohjelman valmistelun. Toimintaohjelma on määrä antaa valtioneuvoston periaatepäätöksenä alkuvuodesta 2021. Hallitus on myös sitoutunut lisäämään viranomaisten osaamista ja tietoisuutta vähemmistöasioissa sekä ehkäisemään rekrytointisyrjintää ja selvittämään nimetöntä työnhakua.

Oikeusministeriö toteuttaa yhdenvertaisuus- ja syrjimättömyyshankkeita, jotka saavat rahoitusta EU:n perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuus -ohjelmasta. Oikeusministeriön koordinoimassa Yhdessä yhdenvertaisuuden puolesta –hankkeessa pyritään lisäämään koko väestön ymmärrystä rasismista ja lisäämään valmiuksia puuttua siihen. Hankkeen tavoitteena on torjua erityisesti etnisiin ja uskonnollisiin vähemmistöihin kohdistuvaa syrjintää ja häirintää. Hankkeessa muun muassa tuetaan oppilaitoksia niiden tehtävässä edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koulutuksella, lisätään työnantajien ja ammattilaisten tietämystä ja tietoisuutta koulutusten avulla syrjimättömyydestä, rasisminvastaisuudesta ja monimuotoisuudesta ja kehitetään työkaluja ja menetelmiä sivullisille ja ammattilaisille syrjintään ja häirintään reagoimiseksi ja puuttumiseksi. Poliisia koulutetaan etnisestä profiloinnista ja sen seurauksista.

Suomessa on voimassa oleva kansallinen romanipoliittinen ohjelma (ROMPO2), jota toteutetaan vuosina 2018-2022. Ohjelman päätavoite on edistää ja tukea erilaisin toimenpitein romaniväestön integraatiota sekä kielellisten, kulttuuristen ja sosiaalisten oikeuksien kehitystä. Ohjelman toimintalinjojen läpileikkaavat teemat ovat osallisuus, syrjimättömyyden ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä rasismintorjunta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää valtionavustusta saavilta liikuntaa edistävilta järjestöiltä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä niiden toimeenpanon seuranta. Ministeriö huomioi yhdenvertaisuuden ja monikulttuurisuuden edistämisen liikuntalain tavoitteiden mukaisesti myös muussa liikunnan avustustoiminnassa ja tukee

erityisesti yhdenvertaisuutta ja rasismien vastaisuutta edistäviä hankkeita liikuntasektorilla erityisavustuksin.

Oikeusministeriön koordinoiman Tiedolla vihaa vastaan –hankkeen tavoitteena on tehostaa viharikosten ja vihapuheen vastaista työtä. Hankkeessa muun muassa kehitetään tiedonkeruuta ja viharikosraportointia sekä paikallistason yhteistyötä.

Komission Kansalaiset, tasa-arvo, perusoikeudet ja arvot–rahoitusohjelman yksi neljästä painopistealueesta on tasa-arvon ja perusoikeuksien edistäminen, joka pitää sisällään myös tavoitteen ehkäistä rasismia ja muita suvaitsemattomuuden muotoja. Rahoitusohjelmasta tullaan myöntämään rahoitusta eri jäsenmaissa toimiville kansalaisyhteiskunnan toimijoille ja viranomaisille näiden tavoitteiden toteuttamiseksi. Myös muissa rahoitusinstrumenteissa on yhtymäkohtia rasismien vastaiseen työhön, esimerkiksi Turvapaikka, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastossa (AMIF).

Asiakirjat

Komission tiedonanto ”Tasa-arvon unioni: EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelma 2020-2025”, COM(2020) 565 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OM/Yrsa Nyman, puh. 0295150293
OM/Milla Aaltonen
OM/Lena Andersson
OM/Virpi Koivu
OKM/Mikko Cortés Téllez
STM/Sarita Friman
STM/Janette Grönfors
STM/Tea Hoffrén

EUTORI-tunnus

EU/2020/1424

Liitteet

Viite COM(2020) 565 final

Asiasanat	muukalaisviha, rasismi
Hoitaa	OM, SM, UM
Tiedoksi	EUE, OKM, PLM, STM, TEM, VNK
